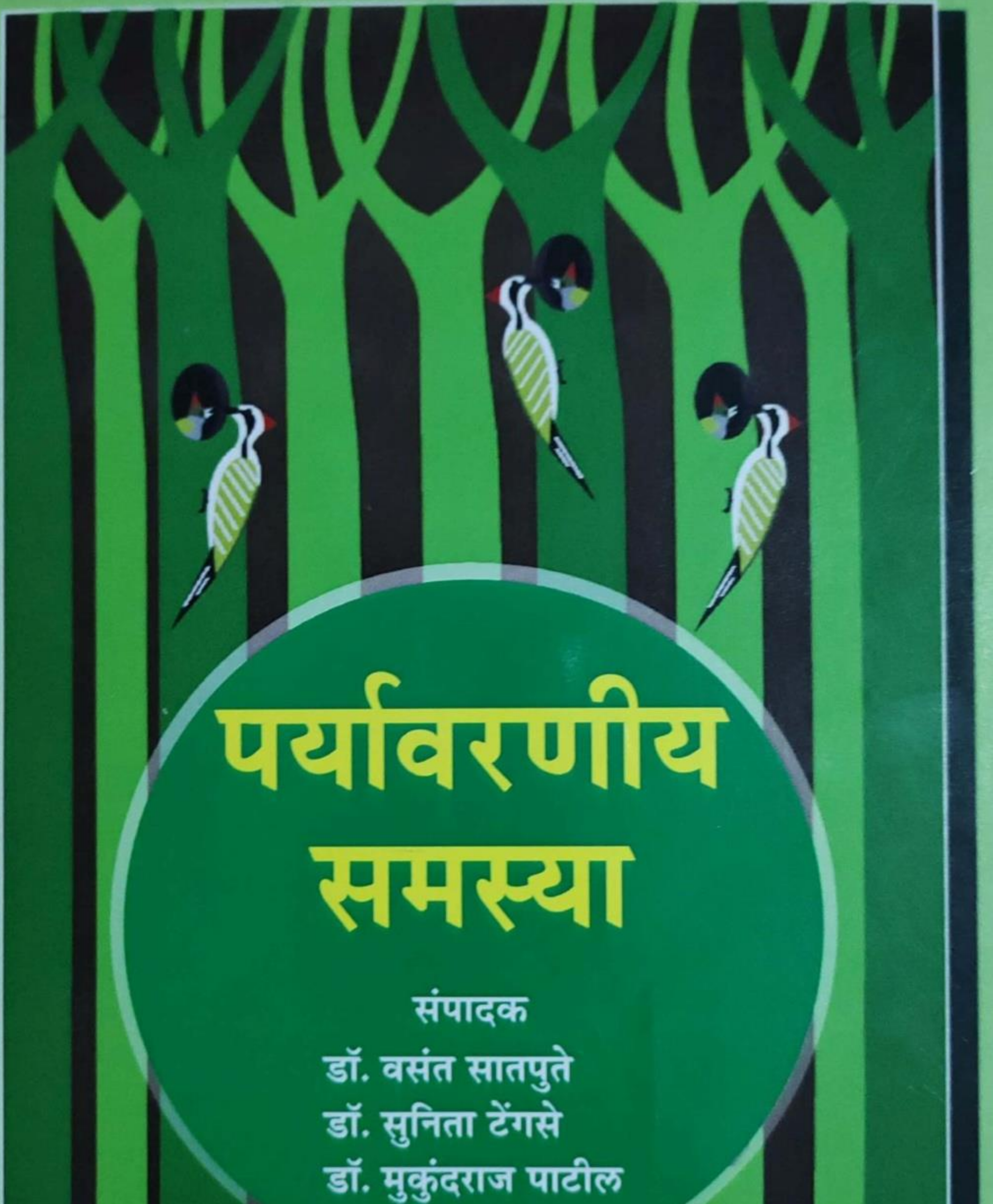

पर्यावरणीय समस्या

संपादक

डॉ. वसंत सातपुते
डॉ. सुनिता टेंगसे
डॉ. मुकुंदराज पाटील

Scanned with OKEN Scanner

Late Ramesh Warpudkar (ACS) College, Sonpeth • Dist. Parbhani

ISBN: 978-81-944856-9-8

पर्यावरणीय समस्या | डॉ. वसंत सातपुते, डॉ. सुनिता टेंगसे, डॉ. मुकुंदराज पाटील

Paryavarniy Samasya | Eds. - Dr.Vasant Satpute, Dr Sunita Tengse, Dr Mukundraj Patil

© *संपादक*

प्रकाशक

डॉ. कल्याण गांगर्डे,
न्यू मॅन पब्लिकेशन, परभणी- ४३१४०१
मोबा. ८३२९०००७३२
Email : nmpublication@gmail.com
Web: www.newmanpublication.com

मुद्रक

स्नेहल प्रिंटर्स अंड बुक बायंडर्स, परभणी
मोबा. ९७३०७२१३९३

मुखपृष्ठ

डॉ. कल्याण गांगर्डे, परभणी

अक्षरजुळणी

स्नेहल प्रिंटर्स अंड बुक बायंडर्स, परभणी

प्रथमावृत्ती : २०२०

मूल्य. ₹ २९९/-

Late Ramesh Warpudkar ACS College
Sonpeth
Pin-431516
Ta.Sonpeth Dist. Parbhani

२२.जागतिक तापमान वाढ :कारणे,परिणाम व उपाययोजना /
[illegible] सोळूंके १०९
२३.प्रदुषण : प्रकार, कारणे, परिणाम आणि उपाय / **नरसिंग आ.पवार** ११६
२४.व्यावसायीक पर्यावरण काळाची गरज / **बी. आर शिंदे** १२१
२५.व्यवसायावर पर्यावरणाचे परिणाम करणारे घटक
पवार बी. एस १२४
२६.पर्यावरण जनजागृती काळाची गरज /**अंभुरे एस. डी.** १२८
२७.ध्वनिप्रदूषण परिणाम आणि उपाय / **मानसी स. सरदेशपांडे** १३२
२८.जागतिक तापमान वाढीचा कृषी क्षेत्रावर होणारा परिणाम /
शिवकुमार के. पांचाळ १३५
२९.घनकचरा व्यवस्थापनातुन पर्यावरण संवर्धन / **सुनिता आ. टेंगसे** १३९
३०.पर्यावरण शिक्षण आणि त्याची आवश्यकता
दिपक द. जोगडे, ए. के. फाजगे , ए. पी. बर्वे १४४
३१.प्रदूषण: प्रकार, कारणे, परिणाम / **वसंत पां. सरवदे** १५०
३२.शाश्वत विकासातून पर्यावरण संवर्धन / **अशोक का. जाधव** १५४
३३.जलप्रदूषण आणि आरोग्य /**एस.जी. अन्सारी** १६०
३४.आंतरराष्टीय पर्यावरणीय वाटाघाटी / **आंधळे बी व्ही** १६३
३५.ध्वनी प्रदुषण : कारणे, परिणाम व उपाय / **मा. धो. कच्छवे** १६७
३६.औष्णिक विदयुत प्रकल्प आणि पर्यावरण /*सुरेवाड एस.जी* १७२
३७.पर्यावरण संवर्धन काळाची गरज /*सोमवंशी मुक्ता (गंगणे)* १७६
३८.जैवविविधतेचा एक चिकित्सक अभ्यास / **सुनंदा भद्रशेटे** १८१
३९.पर्यावरणाची हानी : एक गंभीर समस्या /*गोलेकर के.एम.* १८४
४०.मराठी साहित्यातील नैसर्गिक पर्यावरण / **श्रीहरी दा.चव्हाण** १८८
४१.21 वी सदी की कविता में महानगरिय,पर्यावरणीय विमर्श /
दिग्विजय टेंगसे १९२
४२.वाङ्मयीन पर्यावरण / **सखाराम बा. कदम** १९९
४३.भारतीय संस्कृति एवं पर्यावरण / **व्यास सी.पी.** २०३
४४.असंतुलन का असमंजस एवं इक्कीसवीं सदी /कुलकर्णी वनिता २०६
४५.पर्यावरणावर प्रदुषणचे होणारे परिणाम /
जी.एन.सोनटक्के, एस.एस. गव्हाणे २१०

Late Ramesh Warpudkar ACS College ★ Sonpeth Pin-431516 ★ Ta.Sonpeth Dist.Parbhani

असून जीवसृष्टीच्या अस्तित्वाला धोका निर्माण झाला आहे. तेंव्हा आज प्रत्येक व्यक्तीने पृथ्वीवरील पोषक वातावरण निर्मितीसाठी कार्य करणे काळाची गरज आहे. अन्यथा प्रत्येकाचा विनाश अटळ आहे. विशेषतः मानव या पर्यावरणाचा समतोल बिघडण्यास कारणीभूत असल्यामुळे प्रत्येक मानवाने पर्यावरण संवर्धनासाठी प्रयत्न करणे अत्यावश्यक आहे. वाढत्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात वृक्ष लागवड करणे गरजेचे आहे. तेंव्हा प्रत्येकाने आपल्या परिसरात झाडे लावली पाहिजेत. ज्यामुळे जागतिक तापमान वाढीला आळा बसेल. शेतक–यांनी आपल्या शेतीसाठी रासायनिक खतांचा व औषधांचा वापर न करता नैसर्गिक शेतीला प्राधान्य दिले पाहिजे. कारखानदारांनी आपल्या कारखान्यातील सांडपाणी नद्या, नाले व तलावामध्ये न सोडता त्याची पर्यायी व्यवस्था केली पाहिजे. प्रत्येक शहरातील व गावातील सांडपाणी नद्यामध्ये न सोडता त्याचा पुनर्रवापर केला पाहिजे आज प्रत्येक व्यक्तीने पर्यावरण संरक्षणात व संवधर्नात आपला वाटा उचलने गरजेचे आहे. अन्यथा भविष्यात यातून फार मोठी भरून न निघणारी हानी होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. म्हणून आज प्रत्येकाने सावध होण्याची वेळ आली आहे.

पुणे महानगरपालिकेने पर्यावरणविषयी जगजागृती करण्यासाठी 'इंद्रधनुष्य' या पर्यावरण व नागरिक शिक्षण केंद्रांची निर्मिती केली आहे. ती प्रत्येक शहरामध्ये होणे आवश्यक आहे.

या सर्व समस्यांवर मात करण्यासाठी नियोजनबध्द चिरंतन विकास साधने आवश्यक आहे. नैसर्गिक साधन सामग्रीचा वापर कमीत कमी करणे, अपारंपारिक उर्जास्त्रोतांचा वापर करणे. प्रदूषण नियंत्रणासह विकास योजना आखणे आवश्यक आहे. गाव, जिल्हा, नदीचे खोरे यापैकी कोणताही विकास करीत असतांना त्या भूभावरील पर्यावरणाची व नैसर्गिक साधनसंपत्तीची क्षमता विचारात घेणे आवश्यक आहे. आपणांस मिळालेले पर्यावरण हा आपला मालकी हक्क नसून आपल्या पुढील पिढीच्या जीविताचा हक्क सुरक्षित ठेवण्याचे आपले कर्तव्य आहे. त्यामध्ये आपण अधिक चांगली भर घालू शकत नसलो तरी चालेल पण त्यामध्ये अधिक प्रदूषण वाढणार नाही, पर्यावरणाला हानी पोहोचणार नाही याची काळजी घेणे प्रत्येकाचे कर्तव्य आहे.

संदर्भ ग्रंथ :–

1. डॉ विलास खंदारे – विकास आणि पर्यावरणीय अर्थशास्त्र
2. डॉ. ना.य.डोळे – पायाभूत अभ्यासक्रम
3. Athor Pmc Blogging official.

❑❑❑

PRINCIPAL
Late Ramesh Warpudkar (ACS) College, Sonpeth Dist. Parbhani